G vna morte ſuffecit tollere,& ideo nō eſt opus repetitione. Et hoc eſt: [Quod enim mortuus eſt peccato,mortuꝰ eſt ſemel.]Vel peccato mortuus eſt,id eſt,carni, in qua erat non peccatum, ſed ſimilitudo peccati.Peccato enim mortuus eſt, quia ſimilitudini carnis peccati mortuus eſt, quando moriendo exutus eſt carne, vt per hoc myſterium ſignificaret eos,qui in morte ipſius baptizātur,mori peccato vt viuant Deo.Peccatum enim non inerat ei.Et tamen quodāmodo peccato mortuus eſt,dum moreretur carni, in qua erat ſimilitudo peccati,vt cū ſecundū vetuſtatē peccati nūquam vixiſſet, noſtrā ex morte veteri,qua in peccato mortui fueramus,reuiuiſcentem vitam nouā ſua reſurrectione ſignaret.Et ideo mortuus eſt ſemel, vt nos à duplici morte liberaret. Nos enim quia & mente à Deo receſſimus, & carne ad pulueremredimus,pœna duplæ mortis aſtringimur. Sed ille pro nobis ſola carne mortuus eſt,vt ſimplam mortem ſuam duplæ noſtræ coniungeret,& nos ab vtraque morte liberaret.Quòd ergo mortuus eſt peccato,id eſt, peccati ſimilitudini, mortuꝰ eſt ſemel,id eſt,ſola carne.Sed [quod]poſt reſurrectionē [viuit,viuit deo]id eſt,in ęterna beatitudine patris: quia ſicut vita patris, ita & vita Chriſti nullā inquietudinē recipit.[Ita & vos].i. ſicut mors Chriſti ſemel peccato facta eſt, & vita Deo perenniter manet,ita vos ſemel peccato morianimini,vt iā amplius peccato nō viuatis,ne iterū oporteat vos peccato mori, & Deo ſemper in bonis operibus viuatis.Et hoc eſt:[Ita & vos exiſtimate,vos] imitatione Chriſti [mortuos quidem peccato].i.alienatos à peccato tēpore baptiſmatis,ſed[viuētes Deo]in virtutibꝰ & nouitate vitæ,quæ eſt prima reſurrectio,vt adhæreatis Deo, & vnus cū eo ſpiritus efficiamini:& hoc nō in vi-

H

Actuū. 4. ribus arbitrij veſtri ſed[in Chriſto Ieſu].i.in eius gratia & virtute,quia ſicut Petrus ait,Nō eſt in alio aliquo ſalus.Nō ſine cauſa autē dictū eſt,exiſtimate,id eſt, cogitate, vos mortuos eſſe peccato.

I Qui enim cogitat vel exiſtimat apd ſemetipſum, peccatū mortuum eſſe,nō peccat.verbi gratia: Si me cōcupiſcētia mulieris trahat,ſi argēti,ſi auri,ſi prædij cupiditas pulſet,& ponā in corde meo qđ mortuus ſim cum Chriſto, & de morte cogitem, extinguitur continuò concupiſcentia, & effugatur peccatum.Omnia hæc ad illam reſpiciūt quæ ſtionem,ne videatur apoſtolus dediſſe locum peccandi in eo quod ait, Vbi abundauit peccatum, ſuperabundauit gratia. Sequitur

Non ergo regnet peccatum in veſtro mortali corpore, vt obediatis concupiſcentiis eius.Sed neque exhibeatis membra veſtra arma iniquitatis peccato,ſed exhibete vos deo tanquam ex mortuis viuentes, & mē bra veſtra arma iuſtitiæ deo. Peccatum enim vobis nō dominabitur.Non enim ſub lege eſtis,ſed ſub gratia.

Quia dixit mortuos eſſe peccato & non debere viuere in eo,cum nemo ſit ſine peccato, determinat à quibus maximè eſt cauendum,quaſi concludat quod ſuprà quærebatur,permanebimus in peccato?Quia,inquit,mortui eſtis peccato, & tamen nō poteſtis in hac vita eſſe ſine peccato,[ergo]ſaltem[nō regnet peccatum in veſtro mortali corpore.]Non ait,non ſit,ſed non regnet. Peccatum quippe in corpore mortali non prohibuit eſſe,ſed regnare:quia in carne corruptibili non regnare poteſt,ſed non eſſe non poteſt. Hoc ipſum nanque de peccato tentari,ei peccatum eſt. Quo quia quàm diu viuimus,perfectè omni modo non caremus,Apoſtolus,quoniam hoc expellere plene non potuit, ei de cordibus noſtris regnum tulit, vt appetitus illicitus,etſi plerunque bonis noſtris cogitationibus occu'te ſe quaſi fur ingerit,ſaltem ſi ingreditur,non dominetur.Quum enim quęlibet culpa cor iniqui pulſat. & reſiſtens illud non inuenit,ſed ſuo dominio ſubſternit, proculdubio regnat ī eo,quoniā ad vitia mox vt pulſauerit,inclinat.Sed non ita fiat in vobis.Etſi ſit[peccatū,] id eſt,fomes & delectatio peccati.[in corpore veſtro,[.i. iam veſtri iuris,corpore dico mortali, & ideo non ſine peccato, tamen [non regnet] in eo peccatum.i.nō faciat quod illicite cupit.In corpore mortali dictum eſt,quia in immortali corpore non erit peccatum. Ineſt modò peccatum cū delectaris,regnat ſi conſenſeris. Eſt itaq; peccatum in corpore,ſed non regnet, [vt obediatis concupiſcentiis eius,quæ ex carnis infirmitate naſcuntur.Si enim non obedieritis, etſi eſt peccatum in carne,quod ſuadeat,quod delectet ad malum,non obediendo facitis vt non regnet quod eſt, & ita fiet poſtea vt non ſit quod erat, quando abſorbebitur mors in victoriam.Et nō ſolūmodo non regnet in vobis per conſenſum, ſed etiam non regnet per operationem.Et hoc eſt: Non obediatis per conſenſum illicitis concupiſcentiis, [ſed neque exhibeatis]id eſt,tribuatis[peccato] id eſt ſomi i peccati[membra veſtra arma,]id eſt, inſtrumenta[iniquitatis] hoc eſt, prauæ actionis, qua virtutes debellantur ſicut quibuſdam armis.Membra vocantur arma, qui his vel iuſtitiæ vel peccato militamus.Et vnum quodque membrum, ſi officium ſuum in malos vſus cōuerterit,arma iniquitatis efficitur ad iuſtitiam expugnandam, ſi manus furto,linguaq; mendatio ſit intenta,ſi oculus concupiſcentiæ ſeruiat ad expugnandam pudicitiam, & cætera membra ſimilibus vitiis ſint occupata. Peccatum enim quod eſt in corpore noſtro, quidam tyrannus eſt pugnans aduerſum nos, & membra noſtra pro armis habere quærit ad debellandum nos. Non ergo ſinamus eū mēbris noſtris contra nos pugnare.Surgit iraꝰnō demus iræ linguā ad maledicendū, manū aut pedē ad ferendū. Non ſurgeret ira iſta irrationabilis, niſi peccatum eſſet in mēbris.Sed tollamꝰ illi regnum, non habeat arma quibus contra nos pugnet.Diſcet enim nō ſurgere, cùm arma cœperit non inuenire. Ne exhubeatis, inquam, membra

K

L

M

veſtra